ആർഷഭാരതത്തിലെ പുണ്യപുരുഷൻ

ഫാ. പോൾ വറുഗീസ്

ആർഷഭാരതം ഒരു പുണ്യഭൂമിയാണെന്നും പ്രാചീനമായ ഒരാദ്ധ്യാത്മിക സംസ്ക്കാരം ഇന്നും ഇൻഡ്യയിൽ സജീവമായി നിലനിൽക്കുന്നുവെന്നുമൊക്കെ നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ സ്നേഹിതന്മാർ ചിലപ്പോൾ വിദേശരാജ്യങ്ങളിൽ വാദിച്ചുകേൾക്കാറുണ്ട്. ആ അദ്ധ്യാത്മ സംസ്ക്കാരത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ വഴി കണ്ടുപിടിക്കുവാനായി സാന്മാർഗ്ഗിക അന്ധകാരത്തിന്റെ ആക്രമണത്തിനു വിധേയമായ പാശ്ചാത്യ സംസ്ക്കാരമേഖലയിൽ നിന്നും അനേകം യുവതീയുവാക്കന്മാർ നമ്മുടെ രാജ്യത്തു വന്നുകൊണ്ടുമിരിക്കുന്നു. ആദ്യം എനിക്കു തോന്നുക ഭാരതത്തിന്റെ ഈ അവകാശവാദം ഒന്നു നിഷേധിക്കുവാനാണ്. നേരും നേറിയുമില്ലാത്ത, നാലണയ്ക്കുവേണ്ടി എന്തു നീചകാര്യവും ചെയ്യുവാൻ സന്നദ്ധതയുള്ള മനുഷ്യരുള്ള, കൈക്കൂലിയും അഴിമതിയുംകൊണ്ട് നശിച്ചഴിയുന്ന, പ്രസംഗത്തിനല്ലാതെ പ്രവർത്തിയ്ക്ക് ആരും മുന്നോട്ടിറങ്ങാത്ത, ഈശ്വരന്റേയും ദേവന്മാരുടെയും പേരു പറഞ്ഞ് സന്യാസിമാരും വൈദികന്മാരും പാവങ്ങളെ കളിപ്പിയ്ക്കുന്ന ഈ രാജ്യത്ത് പണ്ടുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു പറയുന്ന അദ്ധ്യാത്മിക സംസ്ക്കാരത്തെക്കുറിച്ച് ഇന്ന് ലജ്ജയോടു കൂടെ അല്ലാതെ ഏതൊരു ഭാരതീയന് അനുസ്മരിക്കുവാൻ കഴിയും?

എന്നാൽ അപ്പോഴേയ്ക്ക് അടുത്ത കാലത്തെ ഭാരതചരിത്രത്തിൽ നിന്ന് രണ്ടു മുഖങ്ങൾ എന്റെ മനോമുകുരത്തിൽ ഉദിക്കും. എന്റെ ഈ തലമുറയിൽ ബാല്യകാലത്ത് ഞങ്ങൾ കണ്ണുകൊണ്ടു കണ്ടിട്ടുള്ള ഈ രണ്ടു സ്മര്യപുരുഷന്മാരുടെ ചിന്ത എന്നെ ആവേശഭരിതനാക്കും. ഞാൻ എത്രതന്നെ ആദർശരഹിതനായിരുന്നാലും ഈ ശതാബ്ദത്തിൽ ടാഗോറിനെയും ഗാന്ധിയെയും കരുപ്പിടിച്ച ഭാരതത്തിൽ അദ്ധ്യാത്മ സംസ്ക്കാരം നിശേഷം നശിച്ചുപോയി കഴിഞ്ഞുവെന്ന് എങ്ങനെ ചിന്തിക്കുവാൻ സാധിക്കും?

പാശ്ചാത്യ സംസ്കാരത്തിന്റേയും മതത്തിന്റെയും നിശിത വിമർശകരിൽ ഒരാളായ ഫ്രിഡ്രിക്ക് നീച്ചോയാണെന്നു തോന്നുന്നു ഒരിക്കൽ പറഞ്ഞു "ഒരേ ഒരു ക്രിസ്ത്യാനിയേ യഥാർത്ഥത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നുള്ളു; അയാൾ ക്രൂശിൽ മരിക്കുകയും ചെയ്തു" എന്ന്. ചിലപ്പോൾ മഹാത്മജിയെപ്പറ്റിയും അങ്ങനെ പറയുവാൻ തോന്നിപ്പോകും. "ഗാന്ധിയൻ" എന്നൊരു വർഗ്ഗം ഉണ്ടെങ്കിൽ, അക്കൂട്ടത്തിൽ ഒരാളേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അയാളെ 1948 ജനുവരി 30-ന് ഗോഡ്സേ എന്നൊരു ചെറുപ്പക്കാരൻ വെടിവച്ചുകൊന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ വിനോബാജിയോടും ജയപ്രകാശിനോടും മറ്റു നാം കാണിക്കുന്ന ആദരരാഹിത്യമാണെന്ന് ആരെങ്കിലും പറഞ്ഞേക്കും.

ഏതായാലും ആ പുണ്യപുരുഷന്റെ ജന്മദിനത്തിന്റെ ശതാബ്ദി ആഘോഷിക്കുവാൻ വന്നുകൂടിയിരിക്കുന്ന ഈ ജനാവലിയോട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രസംഗം പറയുവാൻ എനിക്ക് അല്പം സങ്കോചം ഉണ്ട്. കാരണം, ആ ആദർശങ്ങളുടെ ഒരു ചെറിയ ഭാഗംപോലും പ്രാവർത്തികമാക്കുവാൻ എന്റെ ജീവിതത്തിൽ സാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു തന്നെ. അല്പമെങ്കിലും ജീവിതത്തിൽ കാണാതെ പ്രസംഗിച്ചാൽ പ്രസംഗ വിഷയത്തോടു തന്നെ മനുഷ്യർക്ക് വിരക്തി തോന്നിപ്പോവുകയില്ലേ എന്നാണ് എന്റെ സംശയം.

പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉന്നത ആദർശങ്ങളും പ്രായോഗിക ജീവിതവും തമ്മിൽ ബന്ധപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിക്കുമോ എന്നൊരു സംശയവും പലരുടേയും മനസ്സിൽ തോന്നിയേക്കാം. അക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് തീർത്തു പറയാവുന്ന ഒരു സംഗതി, നമ്മൾ ഏവരേയുംകാൾ പ്രായോഗികതാബോധം കുടുതൽ ഉണ്ടായിരുന്നത് കത്തിയവാർ ബനിയ ആയിരുന്ന ഗാന്ധിജിക്കാണെന്നുള്ളതത്രേ. സാധാരണതയിൽ നിന്ന് ദൈവാശ്രയം മൂലവും ആത്മശിക്ഷണം മൂലവും മഹാത്മതയിലേയ്ക്കുയർന്ന ഒരു പ്രായോഗിക സന്യാസി ആയിരുന്നു ബാപ്പുജി.

പണം കൊണ്ടോ പഠിപ്പുകൊണ്ടോ അല്ല അദ്ദേഹം ഉയർന്നത്. പാണ്ഡിത്യവും പേഴ്സനാലിറ്റിയും ഒന്നും അദ്ദേഹത്തിനില്ലായിരുന്നു. ദിവാന്മാരുടേയും ദളവാമാരുടേയും ഉയർന്ന സാമ്പത്തികനിലയിൽ ജനിച്ചുവെങ്കിലും സ്വയം പാവപ്പെട്ടവനായി തീർന്ന ഈ മനുഷ്യന്റെ നിര്യാണത്തിങ്കൽ അമേരിക്കയിലെ സെനറ്റർ വാൻഡൻ ബർഗ് പറഞ്ഞു: ''സൗമ്യതയേയും സത്യത്തേയും സാമ്രാജ്യങ്ങളെക്കാൾ ബലവത്തരങ്ങളാക്കിത്തീർക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു"വെന്ന്. ഈ സൗമ്യതയേയും സത്യത്തേയും കുറിച്ച് രണ്ടു വാക്കു പറയുവാൻ മാത്രമാണ് ഇന്ന് ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. സത്യത്തെപ്പറ്റി ആദ്യം പറയട്ടെ. എങ്കിലേ സൗമ്യതയുടെ അടിസ്ഥാനം എന്താണെന്ന് മനസ്സിലാകയുള്ളു.

സാധാരണതയിൽ നിന്ന് മഹാത്മതയിലേക്ക്

അഹിംസ എന്ന പദത്തെക്കാൾ ഗാന്ധിജിയുടെ ആദർശമന്ദിരത്തിന്റെ അടിത്തറയായിട്ടുള്ളത്, സത്യം, സത്യഗ്രഹം എന്നീ പദങ്ങളാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൗമ്യതയുടേയും സാമ്രാജ്യ അധികാര ശക്തിയെ വെല്ലുന്ന ആത്മീക ശക്തിയുടേയും ഉത്ഭവകേന്ദ്രവും ഈ സത്യത്തെയുള്ള മുറുകെ പിടിക്കൽ തന്നെയാണ്.

അദ്ദേഹം ബാല്യകാലം മുതലേ സത്യബോധമുള്ളവനായിരുന്നുവെന്ന് നാമാരും തെറ്റിദ്ധരിക്കേണ്ട. നമ്മേപ്പോലെയൊക്കെ ചില്ലറ കളവുകൾ ബാല്യത്തിലും യൗവ്വനത്തിലും ഗാന്ധിജിയും നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. പന്ത്രണ്ടു വയസ്സായപ്പോഴേ സിഗരറ്റു വലി തുടങ്ങി. വീട്ടിലറിഞ്ഞാൽ വഴക്കു പറയുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ട് ഒളിവിൽ സിഗരറ്റു വലിച്ചുവെന്നു മാത്രമല്ല; അതിനുള്ള കാശ് മാതാപിതാക്കന്മാരിൽ നിന്നും ജേഷ്ഠ സഹോദരന്മാരിൽ നിന്നുമൊക്കെ മോഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മകഥയിൽ നാം കാണുന്നുണ്ടല്ലോ.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മധീരതയും ജന്മനായുള്ളതല്ലായിരുന്നു. കള്ളന്മാർ, ഭൂതങ്ങൾ, സർപ്പങ്ങൾ ഇവയൊക്കെ

പേടിച്ച് രാത്രി പുറത്തിറങ്ങുവാൻ പോലും തന്റെ വിവാഹത്തിന് ശേഷവും അദ്ദേഹത്തിനു ഭയമായിരുന്നത്രെ. മാംസഭോജനമില്ലാഞ്ഞിട്ടാണ് ഈ ഭയമൊക്കെ എന്നാരോ പറഞ്ഞു പിടിപ്പിച്ചു. ധൈര്യം കിട്ടാൻവേണ്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സതീർത്ഥ്യനായ ഷെയ്ക്ക് മേത്താസിനെക്കൊണ്ട് ആട്ടിറച്ചി വീട്ടിൽനിന്നും കടലാസിൽ പൊതിഞ്ഞുകൊണ്ടു വരുവിച്ചു. ആറ്ററികിലിരുന്നു ചവച്ചിറക്കുവാനും ശ്രമിച്ചു. പക്ഷേ, അകത്താക്കിയത് അധിക സമയം അവിടെത്താമസിക്കാതെ ഉടനെ വായിൽകൂടെത്തന്നെ പുറത്തുവന്നു. എന്നിട്ടും രാത്രിയിൽ ഒരു സ്വപ്നം – എന്താണ്? ജീവനോടുകൂടിയ ഒരാട് തന്റെ വയറ്റിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് ദയനീയമായ 'ബാ ആ ആ' എന്ന രോദനം. പക്ഷേ, അദ്ദേഹം വിട്ടുകൊടുത്തില്ല. ഒരു വർഷം മുഴുവൻ ഷേയ്ക്ക് മേത്താസിന്റെ സഹായത്തോടെ ധൈര്യസമ്പാദനത്തിനു വേണ്ടി ഒളിവിലുള്ള മാംസഭോജനം പരിചയിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചു.

മതത്തെക്കുറിച്ചാണെങ്കിലും നമ്മെയൊക്കെപ്പോലെ തന്നെയുള്ള മതവിരോധം അദ്ദേഹത്തിനുമുണ്ടായിരുന്നു. ഹൈന്ദവ ക്ഷേത്രങ്ങളിലൊക്കെപ്പോയാൽ കുറെ സ്വർണ്ണവും വെള്ളിയുമൊക്കെയല്ലാതെ അദ്ധ്യാത്മികമായൊന്നും കാണുന്നില്ല എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെയും പരാതി. ഹൈന്ദവ മതത്തിലെ ബാഹ്യാചാരങ്ങളോടുള്ള വിരക്തി മൂലമാണ് അദ്ദേഹം ജയിൻ മതവും ബുദ്ധമതവും ഇസ്ലാമും ക്രിസ്തീയ മതവുമൊക്കെ കുറെ പഠിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്.

നമ്മെയൊക്കെപ്പോലുള്ള ആഡംബരപ്രിയവും അദ്ദേഹത്തിന് കുറെയൊക്കെ ഉണ്ടായിരുന്നു. 20 വയസ്സാകുന്നതിന് മുമ്പാണ് അദ്ദേഹം ബാർ അറ്റ് ലായ്ക്കു പഠിക്കുവാൻ ലണ്ടനിൽ പോയത്. അവിടെ ചെന്നയുടനെ വലിയ അംബാസഡർമാരും പ്രഭുകുമാരന്മാരുമൊക്കെയിടുന്ന വരയൻ കളസവും ഇരട്ടവാലൻ കോട്ടും നീളൻ തൊപ്പിയും വെള്ളിപ്പിടിയുള്ള ചൂരലും സിൽക്ക് ഷർട്ടും തോൽ കൊണ്ടുള്ള കാലുറയുമൊക്കെയിട്ട് ഒരു 'സിംബ്ള'നായിട്ടാണ് അദ്ദേഹവും നടന്നിരുന്നത് 1891-ാം ആണ്ടിൽ ഡിഗ്രിയും വാങ്ങിച്ചു നാട്ടിൽ തിരിച്ചുവരുന്ന കാലത്ത് അദ്ദേഹം ഇന്നും നമ്മുടെയിടയിലുള്ള (ഞാനുൾപ്പെടെ) ചില "അമേരിക്കൻ റിട്ടേൺഡ്"കാരെപ്പോലെ പൊങ്ങച്ചവും പൊളിയും നിറഞ്ഞ ഒരു കറുത്ത സായ്പായിരുന്നു.

അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സത്യഗ്രഹം ജന്മനായുള്ള ഒരു പ്രത്യേക ദാനമാണെന്നാരും ചിന്തിക്കേണ്ട. നമ്മെപ്പോലെയുള്ള ബലഹീനതകളൊക്കെ അദ്ദേഹത്തിനുമുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ 22-ാമത്തെ വയസ്സിൽ അദ്ദേഹത്തെ നാം പരിചയപ്പെട്ടിരുന്നെങ്കിൽ ഇവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും 22 വയസ്സുകാരനേക്കാൾ വലിയ വ്യത്യാസമൊന്നും തോന്നുകയില്ല. അദ്ദേഹത്തിന് കൂടുതലായിട്ടുണ്ടായിരുന്നത് തന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് ബാർ അറ്റ് ലായും തന്റെ സൂട്ടും കോട്ടും മാത്രമായിരുന്നു. അല്ലാതെ സ്വഭാവഗുണങ്ങളിൽ നമ്മെയൊക്കെ പോലെ തന്നെയായിരുന്നു. നാട്ടിൽ വന്നിട്ടു ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിൽ പോകുന്നതുവരെ അദ്ദേഹം ഒരു കേസില്ലാ വക്കീലായിട്ടാണ് കഴിഞ്ഞുകൂടി വന്നതെന്നു നാം ഓർക്കണം.

സത്യഗ്രഹവും അനീതിക്കെതിരായ സമരവും

പിന്നെങ്ങിനെയാണ് ഈ വെറും സാധാരണക്കാരനായ മനുഷ്യൻ സത്യത്തിന്റെ അപ്പോസ്തോലനായും ധർമ്മത്തിന്റെ വഴികാട്ടിയായും വളർന്നത്? തന്റെ സ്വദേശമായ പോർബന്തറിലെ വെള്ളക്കാരന്റെ അഹങ്കാരവും സൗത്താഫ്രിക്കയിലെ വെള്ളക്കാരുടെ മർദ്ദനവുമാണ് അദ്ദേഹത്തെ ഒരു മനുഷ്യനാക്കി തീർത്തതെന്നതിന് സംശയമൊന്നുമില്ല. നിങ്ങൾക്കേവർക്കും അറിവുള്ള കഥകളാണവ. പോർബന്തറിലെ സിംഹാസനാവകാശിയുടെ ഉപദേഷ്ടാവായിരുന്ന സ്വജേഷ്ഠൻ ലക്ഷ്മീദാസ് ഗാന്ധിക്കുവേണ്ടി ഒരു ശുപാർശ ചെയ്യുവാൻ തനിക്ക് ലണ്ടനിൽ വെച്ച് പരിചയമുണ്ടായിരുന്ന ബ്രിട്ടീഷ് റസിഡന്റിന്റെ ഓഫീസിൽ മോഹൻദാസ് ഗാന്ധി കയറിച്ചെന്നു. ആ സായിപ്പ് തന്റെ ശിപായിയെക്കൊണ്ട് മോഹൻദാസ് ഗാന്ധിയെ കഴുത്തിൽ പിടിച്ച് പുറത്തു തള്ളിച്ചു. സായ്പ്പിന്റെ മഹാശക്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരത്തിലും മനസ്സിലും അനുഭവിച്ചു.

സൗത്താഫ്രിക്കയിൽ ഇന്ത്യാക്കാരായ മുസ്ലീം വണിക്കുകളുടെ വക്കീലായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം പോയത്. ഒന്നാം ക്ലാസ്സ് ടിക്കറ്റു വാങ്ങി ഒന്നാം ക്ലാസ്സിൽ കയറിയിരുന്ന ഗാന്ധിയോട് ആ കമ്പാർട്ടുമെന്റിൽ പ്രവേശിച്ച ഒരു വെള്ളക്കാരൻ പുറത്തിറങ്ങി ലഗേജു വാനിൽ കയറിയിരിക്കുവാൻ പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം കൂട്ടാക്കിയില്ല. സായ്പ്പ് വെള്ളപ്പോലീസുകാരെ വിളിച്ച് ഗാന്ധിയേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പെട്ടികളെയും കൂടെ പ്ലാറ്റ്ഫോറത്തിലേയ്ക്കു വലിച്ചിട്ടു. മാർട്ടിസ്ബർഗ് സ്റ്റേഷനിലെ ആ പ്ലാറ്റ്ഫോറമാണ് ഗാന്ധിജിയെ ഒരു മനുഷ്യനാക്കിയത്. അതായത് വെള്ളക്കാരന്റെ മഹാശക്തിയുടെ അനീതിയ്ക്കും മർദ്ദനത്തിനും എന്തുവന്നാലും താൻ കീഴ്വഴങ്ങില്ലെന്ന് ആ കൊച്ചു മനുഷ്യൻ തീരുമാനിച്ചു. സത്യത്തെ മുറുകെ പിടിച്ചുകൊണ്ട് അനീതിയുടെയും ചൂഷണത്തിന്റെയും മഹാമല്ലനായ ഗോല്യാത്തിനോട് സമരം ചെയ്യുവാൻ ഈ കൊച്ചു ദാവീദ് കല്ലും കവിണയുമായി ഇറങ്ങി. പക്ഷേ, ഒരു വ്യത്യാസം മാത്രം. ഗോല്യാത്തിനെ കൊല്ലുവാനല്ലായിരുന്നു ഗാന്ധിജിയുടെ ശ്രമം. പ്രത്യുത അയാളെ മെരുക്കിയെടുത്ത് ധർമ്മബോധമുള്ള ഒരു നല്ല മനുഷ്യനാക്കി മാറ്റുവാനാണ് അദ്ദേഹം ഉദ്യമിച്ചത്.

ഗാന്ധിയും മാർക്സും

അവിടെയാണ് റസ്കിന്റെ "Unto This Last" എന്ന ഗ്രന്ഥം ഗാന്ധിയെ സഹായിച്ചത്. സാമാന്യ പാശ്ചാത്യ ചിന്താഗതിയും ഗാന്ധിസവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസവും ഇവിടെയാണ് നാം കാണേണ്ടത്. ഇന്നത്തെ പാശ്ചാത്യ ചിന്താഗതിയിലുള്ള ഒരു പ്രധാനമായ ആശയം കാറൽ മാർക്സിൽ നിന്ന് അവർക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അതായത് മനുഷ്യ സംസ്ക്കാരത്തിന്റെ മൂല്യങ്ങളെല്ലാം സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥിതിയിൽ അധിഷ്ഠിതങ്ങളാണെന്നും ആ വ്യവസ്ഥിതിയിലുള്ള അനീതികൾ മാറ്റുമ്പോൾ മൂല്യങ്ങളും താനെ കൂടുതൽ ധന്യങ്ങളായി തീർന്നുകൊള്ളുമെന്നുള്ള സാമ്പത്തിക പ്രധമികതാ വാദം. റസ്കിൻ വിമർശിച്ചതും ഈ വാദത്തെത്തന്നെ. സത്യത്തിന്റെ നാരായവേരെന്തെന്നറിഞ്ഞെങ്കിലേ സത്യഗ്രഹം സാധ്യമാകൂ. എന്നാൽ സാമ്പത്തിക രാഷ്ട്രവിജ്ഞാനീയം അഥവാ പൊളിറ്റിക്കൽ ഇക്കണോമിയിലെ സത്യനിർവ്വചനവും ആദ്ധ്യാത്മ സംസ്ക്കാരത്തിലെ സത്യനിർവ്വചനവും തമ്മിൽ സാരമായ

അന്തരമുണ്ട്. ക്രിസ്തുവിനെ മുന്നിൽ നിർത്തിക്കൊണ്ട് പീലാത്തോസ് ചോദിച്ച ആ ചോദ്യം, "സത്യം എന്നാൽ എന്ത്?" എന്നുള്ളത് ഇന്നും മനുഷ്യരാശിയെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നമാണ്.

മാർക്സിസ്റ്റു ചിന്താഗതിയിൽ ഈ ചോദ്യത്തിന് രണ്ട് സമാധാനങ്ങളാണുള്ളത്. ഒന്നാമത് സത്യം എന്നു പറയുന്നത് ചരിത്രത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം പിഴയ്ക്കാത്ത ഗമനമാർഗ്ഗമാണെന്നവർ പറയും. അതായത് തൊഴിലാളി വർഗ്ഗത്തിന്റെ ആധിപത്യം മനുഷ്യസമുദായത്തിൽ സംസൃഷ്ഠമായി ഒരു വർഗ്ഗരഹിത മനുഷ്യ വർഗ്ഗമുണ്ടാവുകയെന്ന മുൻ നിശ്ചിതമായ ചരിത്രലക്ഷ്യത്തിലേക്കാനയിക്കുന്നതെന്തോ അതാണ് സത്യം. ഈ സത്യനിർവ്വചനം കൊണ്ടാണ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങളിൽ ശാസ്ത്രീയ ഗവേഷണം വേണ്ടത്ര പുരോഗമിക്കാത്തത് എന്നൊരാരോപണം ഇന്ന് പൂർവ്വ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ കേൾക്കാറുണ്ട്.

അതായത് സത്യത്തെ അങ്ങനെ വിശ്വാസ പ്രഖ്യാപനം പോലെ എന്നേക്കുമായി നിർവ്വചിച്ച് വിമർശനാതീതമാക്കുന്നത് സത്യത്തിന് ചേർന്നതല്ല എന്നാണ് ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ഇപ്പോൾ വാദിക്കുന്നത്. രണ്ടാമത് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ നൽകുന്ന സമാധാനം സമൂഹത്തിൽ ഉല്പാദനം, വിതരണം, സേവനം എന്നീ കാര്യങ്ങളിൽ നിലകൊള്ളുന്ന പരസ്പര ബന്ധങ്ങളാണ് സർവ്വസത്യത്തിന്റെയും സർവ്വ മൂല്യങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാനമെന്ന്. എന്നാൽ മാർക്സിസ്റ്റുകാർ മാത്രമല്ല ഇങ്ങനെ വാദിക്കുന്നത്. കഴിഞ്ഞ ശതാബ്ദത്തിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലെങ്ങും നടപ്പിലിരുന്ന ഒരു വാദം കാറൽ മാർക്സ് സ്വീകരിച്ചുവെന്നേയുള്ളു. ഇന്നുമുണ്ട് സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥിതിയിന്മേലാണ് സർവ്വവും അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നതെന്നും മാനുഷിക ബന്ധങ്ങളെ കുറിക്കുന്ന സാമൂഹിക ശാസ്ത്രത്തെ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രത്തിന് കണക്കിലെടുക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല എന്നും മറ്റും വാദിക്കുന്ന പാശ്ചാത്യ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രധുരന്ധരന്മാർ.

റസ്കിനും ഗാന്ധിയും വാദിക്കുന്നത്, ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രവുമായി അഭേദ്യബന്ധമുള്ളവയാണെന്നും, ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങളെ മാറ്റിവെച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിന് മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തെ അതിന്റെ ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് വഴികാണിപ്പാൻ സാദ്ധ്യമല്ലെന്നുമുള്ള കാര്യമാണ്.

മനുഷ്യനെ ഉല്പാദന പ്രക്രിയകളിൽ മാത്രമേർപ്പെടുന്ന, പണമുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു യന്ത്രമായി കരുതുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നും, ശ്രമവും വില്പനയും വാങ്ങലും മാത്രമല്ല മനുഷ്യന്റെ നിർണ്ണായകങ്ങളായ പ്രക്രിയകളെന്നും റസ്കിൻ വാദിച്ചത് ഗാന്ധി തന്റെ ജീവിതാടിസ്ഥാനമായി സ്വീകരിക്കയാണുണ്ടായത്. തൊഴിലാളിയുടെയും മുതലാളിയുടെയും താല്പര്യങ്ങൾ തമ്മിൽ അനിവാര്യമായ വൈരുദ്ധ്യമുണ്ടെന്ന വാദവും അദേഹം നിഷേധിച്ചു. ഒരു വീട്ടിൽ ഒരമ്മയും മൂന്നു മക്കളുമുണ്ട്. റസ്കിന്റെ ഒരു ഉദാഹരണമാണ്. പട്ടിണിയായിട്ട് നാളുകൾ പലതായി. ഒരു കൊച്ചു റോട്ടിക്കഷണം അവർക്ക് കിട്ടി. നാലു പേർക്കും ഒരുപോലുള്ള വിശപ്പാണ്. അമ്മയ്ക്ക് വല്ലതും കഴിച്ചെങ്കിലേ ജോലിയ്ക്കു പോകാനൊക്കൂ. മക്കൾക്ക് പങ്കിട്ടുകൊടുത്താൽ അമ്മയ്ക്കൊന്നും കിട്ടുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് അമ്മയുടെയും മക്കളുടെയും താല്പര്യങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ വൈരുദ്ധ്യമുണ്ടെന്നും അവർ പരസ്പരം സമരം ചെയ്ത് ബലം കൂടുതലുള്ളയാൾ അപ്പം കൈക്കലാക്കണമെന്നും നിർബന്ധമുണ്ടോ? സ്നേഹവും ക്ഷമയും സമാധാനവും പരസ്പരാനുകമ്പയുമവിടെയുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ആ അപ്പക്കഷണത്തിന്റെ വിതരണം നടക്കുവാൻ പോകുന്നത്. താല്പര്യങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമല്ല എന്നുള്ളതാണ് റസ്കിന്റെ വാദം. മാത്രമല്ല കൂടുതൽ ധനമുണ്ടെങ്കിൽ കുടുതൽ സന്തോഷമുണ്ട് എന്ന് ഒരു വിവക്ഷയും ധനശാസ്ത്രത്തിൽ അന്തർലീനമായിട്ടില്ലേ എന്ന് റസ്കിൻ ചോദിക്കുന്നു. മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയിലെ മുതലാളിമാരുടെ ധനസമ്പാദന വ്യഗ്രതയാണ് യുദ്ധങ്ങളും കലഹങ്ങളുമുണ്ടാക്കി മനുഷ്യന്റെ സമാധാനവും സന്തോഷവും നശിപ്പിക്കുന്നത് എന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു.

എല്ലാ മനുഷ്യർക്കുമുള്ളതല്ലേ ഈ ധനസമ്പാദന വ്യഗ്രത എന്ന് ആരെങ്കിലും ചോദിച്ചാൽ റസ്കിന്റെ സമാധാനമിതാണ്: "ധാർമ്മികേതരമായ ഒരു മനോഭാവമാണ് ഈ ചോദ്യത്തിൽ അന്തർലീനമായിരിക്കുന്നത്. ധാർമ്മിക നിയമങ്ങളെ അനുസരിക്കയും ദ്രവ്യാഗ്രഹത്തിന് സ്വയം വിധേയനാകാതിരിക്കയും ചെയ്യുന്ന നല്ല മനുഷ്യന് ആത്മശിക്ഷണമുള്ള ഒരു മനസ്സുള്ളതുകൊണ്ട് അവൻ സന്മാർഗ്ഗത്തിൽ നിന്ന് വ്യതിചലിക്കുന്നില്ലെന്ന് മാത്രമല്ല, സ്വപ്രവൃത്തികളാൽ മറ്റുള്ളവരിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരു രാഷ്ട്രത്തിലെ വ്യക്തികൾ അധാർമ്മികരാണെങ്കിൽ ആ രാഷ്ട്രീയവും അധാർമ്മികമായിത്തീരുന്നു." അതായത് മനുഷ്യൻ അധർമ്മം കാണിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അധർമ്മത്തെ സാന്മാർഗ്ഗിക മാനദണ്ഡമാക്കണമെന്ന് ആരും വാദിക്കുന്നില്ലല്ലോ.

ഗാന്ധിജിയുടെ ജീവിതത്തിന് ലക്ഷ്യമുണ്ടാക്കി കൊടുത്തത് ഈ വാചകങ്ങളാണ്. ഒരു രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ശ്രേയസ്സിന് ഏറ്റവും ആവശ്യമായിട്ടുള്ളത് ധനസമ്പാദനത്തിലോ, ഉല്പാദനത്തിലോ ഉള്ള പുരോഗമനമല്ല. ധാർമ്മികതയിൽ അധിഷ്ഠിതരായി പ്രലോഭനങ്ങൾക്ക് വശംവദരാകയില്ലെന്ന് സ്വയം തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ള നല്ല വ്യക്തികൾ രാഷ്ട്രത്തിലുണ്ടാകുക എന്നതാണ്.

ഗാന്ധിജിയുടെ ബലവും ബലഹീനതയും ഇവിടെയായിരുന്നു. സത്യഗ്രഹം എന്ന പദംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അർത്ഥമാക്കിയത് വ്യക്തിയുടെ ധാർമ്മികബോധത്തിലും ആത്മശിക്ഷണത്തിലുമുള്ള ഉറച്ച നിലയായിരുന്നു. സ്വരാജ് അല്ലെങ്കിൽ സ്വാതന്ത്ര്യം എന്ന പദംകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അർത്ഥമാക്കിയതും ഇതു തന്നെ. അതായത് ചില പ്രത്യേക മൂല്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഞാൻ നിലകൊള്ളുമെന്നും, ഏതെല്ലാം പ്രലോഭനങ്ങൾ വന്നാലും ഞാനവയ്ക്കു സ്വയം കീഴ്പ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുകയില്ല എന്നുമുള്ള ഉറച്ച നിലയ്ക്കാണ് അദ്ദേഹം സത്യഗ്രഹ എന്ന പേർ നൽകിയത്.

സത്യഗ്രഹവും ക്രൈസ്തവവിശ്വാസവും

ക്രൈസ്തവ ചിന്താഗതിയിൽ ഈ നിലപാടിന് കൊടുത്തിരുന്ന പേരാണ് വിശ്വാസം എന്നുള്ളത്. ദൈവത്തിന്റെ

സ്നേഹത്തിൽ ഉറച്ചു നിൽക്കുന്ന മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിയിലുള്ള യാതൊരു ശക്തിക്കും ഭയപ്പെടുത്തുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല എന്നുള്ളതാണ് ക്രൈസ്തവ വിശ്വാസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. പൗലോസപ്പോസ്തോലൻ പറയുമായിരുന്നു:

"ക്രിസ്തുവിന്റെ സ്നേഹത്തിൽ നിന്ന് നമ്മെ വേർപെടുത്തുവാൻ ആർക്ക് കഴിയും? പ്രയാസത്തിനും ദുരിതത്തിനുമോ പീഡനത്തിനും താഡനത്തിനുമോ, ക്ഷാമത്തിനും ദാരിദ്ര്യത്തിനുമോ, ആപത്തിന്നോ, വാളിന്നോ, അതു കഴിയുമോ? അങ്ങേ നാമത്തിനുവേണ്ടി ഞങ്ങളെ നാൾതോറും കൊല ചെയ്യുന്നു; അറുപ്പാനുള്ള ആടുകളെപ്പോലെ ഞങ്ങളെ എണ്ണുന്നു. പക്ഷേ, ഇതിലെല്ലാം, ഏതു ശൂരധീരനെയും ഞങ്ങൾ ദൈവസ്നേഹം മൂലം വിജയം വരിക്കുന്നു. ഞങ്ങളുടെ നാഥനായ യേശുക്രിസ്തുവിൽ ഞങ്ങളനുഭവിക്കുന്ന ദൈവസ്നേഹത്തിൽ നിന്ന് ഞങ്ങളെ വേർപെടുത്തുവാൻ മരണത്തിനും ജീവനും മാലാഖയ്ക്കും മഹാരാജാവിനും ഇന്നുള്ളതിന്നും നാളെ വരുവാനുള്ളതിന്നും അധികാരശക്തികൾക്കും ഉയർച്ചയ്ക്കും താഴ്ച്ചയ്ക്കും വേണ്ടാ, സൃഷ്ടിയിലുള്ള യാതൊന്നിനും തന്നെ ഒരുനാളും സാദ്ധ്യമല്ല."

അതാണ് സത്യാഗ്രഹം. അതാണ് സത്യവിശ്വാസം. ഗാന്ധിസവും ക്രിസ്തീയ മതവും ഒന്നാണെന്നല്ല വിവക്ഷ. പ്രസ്തുത രണ്ടിലെയും പ്രാഥമികതത്വങ്ങൾ പരസ്പര സാമ്യമുള്ളവയാണെന്നു മാത്രം. ഗാന്ധി സത്യം കാണുന്നിടത്ത് പഠിക്കുവാൻ തയ്യാറായിരുന്നു. ക്രിസ്തുവിന്റെ ഗിരിപ്രഭാഷണം അദ്ദേഹത്തിന് ധാരാളം ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ പകർന്നു കൊടുത്തു.

സത്യം ഈശ്വരനാണ്. ഇളകിപ്പോകാത്തവനും വിശ്വസ്തനും കാപട്യവും വഞ്ചനയും ഇല്ലാത്തവനുമായ ഈശ്വരൻ. ആ ഈശ്വരനിൽ ഉറച്ചു നിൽക്കുകയാണ് സത്യഗ്രഹത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. സത്യത്തെ മുറുകെ പിടിക്കുക, സത്യത്തിൽ ഉറച്ചുനിന്ന് ആന്തരിക സ്ഥൈര്യം പ്രാപിക്കുക. സത്യത്തിന്റെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും ശക്തികൊണ്ട് അസത്യത്തെയും അനീതിയെയും വെല്ലുക, മറ്റുള്ളവർക്കുവേണ്ടി തന്നെത്തന്നെ ബലിയായിയർപ്പിക്കുക എന്നിങ്ങനെയുള്ള മൂല്യങ്ങൾ ഗാന്ധിസത്തിലും ക്രിസ്തീയ വിശ്വാസത്തിലും കാണുന്നുണ്ട്.

ഇന്ന് പലയിടങ്ങളിലും നടക്കുന്ന നിരാഹാര സത്യഗ്രഹത്തിന്റെയും ഹർത്താലുകളുടെയും കഥ കേട്ടാൽ ഗാന്ധിജി അമ്പരക്കുമായിരുന്നു. യാതൊരു ധാർമ്മിക ശക്തിയുമില്ലാതെ, അവനവന്റെ കാര്യം കാണുന്നതിനു വേണ്ടി ചെയ്യുന്ന ഒരു നിരാഹാര സമരത്തിന് ഗാന്ധിജി ഒരിക്കലും തുണ നൽകുകയില്ലായിരുന്നു.

സാമ്പത്തിക ബലം മൂലം ഒരു വലിയ ജനവിഭാഗത്തിനെതിരെ അക്രമവും അനീതിയും നടത്തുന്ന മഹാശക്തികൾക്ക് മനസ്സുതിരിവുണ്ടാക്കി അവരെ ധാർമ്മിക ബോധത്തിലേക്കും ചുമതലാ നിർവ്വഹണത്തിലേയ്ക്കും കൊണ്ടുവരികയാണ് സത്യഗ്രഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം.

ഈ സത്യഗ്രഹത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന ഘടകമാണ് മൗലികമായ സൗമ്യതയും വൈനീത്യവും. ഒരു ശരിയായ ഗാന്ധിയൻ തന്റെ മർദ്ദകനെ സത്യഗ്രഹം കൊണ്ട് മുട്ടുകുത്തിക്കുമെന്ന് ഒരിക്കലും പെരുമ്പറ മുഴക്കി പ്രഘോഷിക്കുകയില്ല. പ്രത്യുത മർദ്ദകന്റെയും മൗലികാഭിമാനത്തിന് ഭംഗംവരാത്തവിധത്തിൽ അവന്റെ മനസ്സുതിരിക്കുകയാണ് ഗാന്ധിസത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. ദരിദ്രനാരായണന്മാരുടെയും ചൂഷിതജനതയുടെയും പ്രതിനിധിയാണ് സത്യഗ്രഹി. അതുകൊണ്ടാണ് ഈ അർദ്ധ നഗ്നനായ സന്യാസിയ്ക്ക്, വരയൻ കളസവും വാലൻ കോട്ടും നീളൻ തൊപ്പിയുമുള്ള ബ്രിട്ടീഷ് നേതാക്കന്മാരെ അമ്പരപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞത്. ലോകത്തെ അവകാശമായനുഭവിയ്ക്കുന്ന സൗമ്യതയും താഴ്മയും ക്രിസ്ത്യാനിയുടെയും മൗലിക തത്വമാണ്. പ്രയോഗത്തിൽ വരുന്നില്ലെന്നേയുള്ളു.

ഗീതയിലുള്ള അടിസ്ഥാനം

ഗാന്ധിജിയുടെ ആദർശമന്ദിരത്തിന്റെ അടിത്തറ പണിയുവാൻ സഹായിച്ച ചില ആശയങ്ങൾ ക്രിസ്തുവിന്റെ പ്രഭാഷണങ്ങളിൽ നിന്നും റസ്കിനെയും ടോൾസ്റ്റോയിയെയുംപോലുള്ള പാശ്ചാത്യസംസ്ക്കാരത്തിന്റെ ആന്തരിക വിമർശകന്മാരിൽ നിന്നുമാണ് ലഭിച്ചതെങ്കിലും, അതിനെ ആർഷഭാരതത്തിന്റെ അദ്ധ്യാത്മമൂല്യങ്ങളിൽ അധിഷ്ടിതമാക്കുവാൻ ഗാന്ധിജിയ്ക്കു കഴിഞ്ഞു. ഹിന്ദുമതത്തിന്റെ ബാഹ്യാചരങ്ങളോടുള്ള വിരക്തി ഒട്ടും കുറഞ്ഞില്ലെങ്കിലും ഹൈന്ദവ ധർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന രേഖയായ ഗീതയിലാണ് അദ്ദേഹം യഥാർത്ഥമായ അദ്ധ്യാത്മികപോഷകത്വം അനുഭവിച്ചത്. നിഷ്കാമകർമ്മം, അംഹിംസ, സത്യം, ധർമ്മം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ആർഷഭാരതത്തിലെ പുരാതന മൂല്യങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്നഭിനിവേശം നൽകി. ബ്രഹ്മചര്യം അഥവാ ആത്മശരീര വിശുദ്ധി, ഉദരമോഹ നിയന്ത്രണം, അത്യാവശ്യമില്ലാത്തത് സ്വത്തായി വയ്ക്കുന്നത് മോഷണമാണെന്നുള്ള ചിന്ത, നിർഭയത, അവനവന്റെ ആവശ്യത്തിനുള്ളത് അവനവൻ വേല ചെയ്തുണ്ടാക്കുകയെന്ന തത്വം, സർവ്വമത സാഹോദര്യം, ത്യാഗസമ്പന്നത, ജീവിതം ആസ്വാദനത്തിനല്ല പ്രസ്തുത സേവനത്തിനാണെന്നുള്ള ചിന്ത, കാമക്രോധാദി വികാര നിയന്ത്രണം, കൊടുക്കുന്ന വാക്കിന്റെ ഉറപ്പ് ഇങ്ങനെയുള്ള അനേകം ധാർമ്മിക മൂല്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം ഭഗവദ്ഗീതയിൽ നിന്നും ആർജ്ജിച്ചു. പാശ്ചാത്യവിദ്യാഭ്യാസം തന്നിൽ ഉദ്ദീപിപ്പിച്ച ധാർമ്മികതാബോധത്തിന്റെ വേരുകൾ ആർഷഭാരത സംസ്ക്കാരത്തിനുണ്ടെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധാർമ്മികബോധം പൂർണ്ണമായും മത സംസ്ക്കാരാധിഷ്ടിതമായിത്തീർന്നു. സൂട്ടും, കോട്ടും കളഞ്ഞതോടെ ആന്തരികമായ പാശ്ചാത്യ വിധേയത്വവും അദ്ദേഹം ഉരിഞ്ഞെറിഞ്ഞു. തികച്ചും ഭാരതീയനായ ഒരു ധാർമ്മിക ഗുരുവായി അദ്ദേഹം ആത്മപരിവർത്തനം ചെയ്തു.

ഗാന്ധിസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള രണ്ടുമൂന്നു പ്രധാന വിമർശനങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാതെ ഈ പ്രസംഗം അവസാനിപ്പിക്കുന്നത് എന്റെ സ്വന്തം സത്യബോധത്തിന് വിപരീതമായിരുന്നേക്കാമെന്ന് ഞാനാശങ്കിയ്ക്കുന്നു.

അഹിംസകൊണ്ട് കാര്യം കാണാൻ സാധിക്കുമോ എന്നതല്ല പ്രധാന പ്രശ്നം. എന്തു കാര്യമാണ് കാണേണ്ടത്

എന്നതിലാണ് മൗലികമായ അഭിപ്രായ വ്യത്യാസമുള്ളത്. അതായത് മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ പൊതുവായ ലക്ഷ്യ ങ്ങളേവ എന്നാണ് ചോദ്യം. യന്ത്രവൽകൃത പ്രവർത്തനത്തിലൂടെ സംജാതമാകുന്ന ഒരു നാഗരിക സംസ്ക്കാര മാണോ നമ്മുടെ ലക്ഷ്യം? അല്ലെന്ന് ഗാന്ധിജി വാദിക്കുന്നു.

സ്വരാജെന്നു പറഞ്ഞാൽ സർവ്വോദയം എന്നുതന്നെയാണ് അർത്ഥം. രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഘടകങ്ങളായ സർവ്വ വിഭാഗങ്ങളും വ്യക്തികളും മതം, വർഗ്ഗം, നിറം എന്നിവയിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളെത്തന്നെയായിരുന്നാലും സത്യ ത്തിലും അഹിംസയിലും കൂടെ പൂർണ്ണ സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാപിച്ച്, പരസ്പരാശ്രയത്തിന്റെയും സഹകരണത്തിന്റെയും അന്തരീക്ഷത്തിൽ ജീവിക്കുക എന്നതായിരുന്നു ഗാന്ധിജിയുടെ സാമൂഹ്യലക്ഷ്യം. വർഗ്ഗീയൈക്യം, അയിത്തോ ച്ചാടനം, മദ്യവർജ്ജനം, ഖാദി, മറ്റു ഗ്രാമീണ വ്യവസായങ്ങൾ, പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം, ഗ്രാമശുചീകരണം, നിര ക്ഷരതാ വിപാടനം, സ്ത്രീസമത്വ സ്ഥാപനം, ആരോഗ്യസംരക്ഷണം, പ്രദേശിക ഭാഷകളുടെ പ്രോത്സാഹനവും ദേശീയ ഭാഷയായ ഹിന്ദിയുടെ വികസനവും, സാമ്പത്തിക സമത്വം, കർഷകരുടെ സഹകരണവും സംഘടനയും, അംഹിസയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ തൊഴിലാളി സംഘടന, ആദിവാസികളുടെയും അധഃകൃതരുടെയും ഉന്നമനം, കുഷ്ഠരോഗികളുടെ ശുശ്രൂഷ, ഗാന്ധിസത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായ വിദ്യാർത്ഥി പ്രസ്ഥാനം, നിയമ നിസ്സഹകരണം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഇരുപതോളം ശീർഷകങ്ങളിലായാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ പദ്ധതിയെ അവിഷ്ക്കരിച്ചത്.

എന്നാൽ ഇന്ന് നാമാവിഷ്ക്കരിച്ചിട്ടുള്ള ദേശീയ വികസന പദ്ധതികളുമായി തുലനം ചെയ്യുമ്പോഴാണ് ഗാന്ധി ജിയുടെ പദ്ധതിയിലെ ചില പ്രായോഗിക പ്രയാസങ്ങൾ വെളിപ്പെടുന്നത്. അതായത് ഗാന്ധിജിയുടെ പദ്ധതിയുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം ധാർമ്മിക സ്വാതന്ത്ര്യവും വളർച്ചയും പ്രാപിച്ച വ്യക്തികൾ ഒരുമിച്ചു പരസ്പരം സമാധാനത്തിലും സ്നേഹത്തിലും സത്യത്തിലും അംഹിസയിലും വർത്തിക്കുന്ന ഒരു രാമരാജ്യമായിരുന്നു. നമ്മുടെ ദേശീയ പദ്ധ തികൾ ലക്ഷ്യമായി കരുതുന്നതോ മതേതരാടിസ്ഥാനത്തിൽ, ഉല്പാദനത്തിൽ വളർച്ചയും വികസനവും വിതരണ ത്തിൽ ന്യായവും സമത്വവും പരിപാലിയ്ക്കുന്ന ഒരു സാമൂഹ്യ വ്യവസ്ഥിതിയെ കെട്ടിപ്പടുക്കുക എന്നതാണ്. ഗാന്ധി സത്തിൽ ധാർമ്മികമൂല്യങ്ങൾക്ക് പ്രധാന സ്ഥാനം നൽകിക്കൊണ്ട്, സാമ്പത്തിക വികസനത്തിന് വളരെ പരിമിത മായ സ്ഥാനം മാത്രം നൽകുന്നു. ദേശീയ പദ്ധതിയിൽ സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും സാമ്പത്തിക നീതിയെന്ന പൊതു ധർമ്മത്തിനും പ്രധാന സ്ഥാനം നൽകിക്കൊണ്ട് വ്യക്തിപരമായ ധാർമ്മികമൂല്യങ്ങൾക്ക് പരിമിതമായ പ്രാധാന്യം മാത്രം കല്പിക്കുന്നു.

ഗാന്ധിസത്തിലധിഷ്ഠിതമായ വികസനപദ്ധതി ഒരു സർക്കാരിന് സാദ്ധ്യമാണോ എന്നാണ് വിമർശകർ ചോദി ക്കുന്നത്. മാത്രമല്ല സാമ്പത്തിക വികസനത്തിന് വേണ്ടത്ര പ്രാധാന്യം നൽകാതിരിക്കുന്നതു മൂലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥിതിസമത്വവാദം വെറുമൊരു ദാരിദ്ര്യവിതരണം മാത്രമായിപ്പോകുന്നില്ലേ എന്ന ചോദ്യത്തിന് മതിയായ മറു പടി നൽകുവാൻ പ്രയാസമാണ്. മാത്രമല്ല, ധനവാൻ ഈശ്വരദത്തമായ സമ്പത്തിന്റെ മുതൽപിടിക്കാരൻ മാത്രമാ യതുകൊണ്ട്, അതിനെ സാധുക്കൾക്ക് വിതരണം ചെയ്യുവാൻ ധാർമ്മികമായ ചുമതലയുള്ളവനാണെന്നും അത് പിടിച്ചു വാങ്ങിക്കൂടാ എന്നും മറ്റുമുള്ള വാദം പണക്കാരന്റെ പൈതൃകത്വത്തിന് പാവപ്പെട്ടവനെ അടിമയാക്കുക യല്ലേ ചെയ്യുന്നതെന്ന് വിമർശകർ ചോദിക്കുന്നു. ഗാന്ധിജിയുടെ തന്നെ ആതിഥേയനും ശിഷ്യനുമായിരുന്ന ജി. ഡി. ബിർല്ലാ, തന്റെ പൈതൃകത്വബോധത്തിൽ തനിക്കുള്ളത് സാധുക്കൾക്ക് പങ്കിട്ടതിന്റെ ഫലമായി ആ സമ്പത്ത് ഒന്നിന് പത്തുവീതം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടാണിരിക്കുന്നത്. അത് ദൈവാനുഗ്രഹമാണെന്ന് ശ്രീ. ബിർലായും മക്കളും കരുതുന്നുണ്ടാവാം. പാവപ്പെട്ടവനെ ചൂഷണം ചെയ്തുണ്ടായതാണതെന്ന് ബോധമുള്ള മിക്കവരും സമ്മതിയ്ക്കും.

സമൂഹത്തിൽ ധനപരമായും രാഷ്ട്രീയമായും ശക്തിയാർജ്ജിച്ചിട്ടുള്ള വിഭാഗങ്ങൾ അംഹിംസാ വാദമുന്നയി ക്കുന്നത് പ്രധാനമായും തങ്ങൾക്കുള്ളത് നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കാനാണ് എന്ന വാദത്തെ തീർത്തും അടിസ്ഥാനരഹി തമായി കരുതിക്കൂടാ.

മാത്രമല്ല, യന്ത്രവൽക്കരണാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു നാഗരിക സംസ്ക്കാരത്തിന് ഗാന്ധിജി ഏറെക്കുറെ എതിരായി രുന്നുവെന്ന് തോന്നുന്നു. മനുഷ്യാവശ്യങ്ങളെ പരിമിതപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള ഒരു ഗ്രാമീണ സംസ്ക്കാരമാണ് അദ്ദേഹം അഭികാമ്യമായി കരുതിയിരുന്നത്. ഭക്ഷണം, ഭവനം, വസ്ത്രം, ഇവയുടെ ഉല്പാദനത്തിനുള്ള യന്ത്ര ങ്ങൾ മാത്രം മതി. നാഗരിക സംസ്കാരം മനുഷ്യനെ മനുഷ്യേതരനാക്കിത്തീർക്കുന്നുവെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ വാദം. യന്ത്രവൽക്കരണം മനുഷ്യരെ പട്ടണങ്ങളിൽ തിങ്ങിപ്പാർക്കുവാൻ നിർബന്ധിക്കുന്നു. യന്ത്രത്തിന്റെ ഉപകരണങ്ങൾ മാത്രമായി മനുഷ്യൻ മാറുന്നു. യന്ത്രം നഗരത്തിന്റെ അധിപതിയായിത്തീരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ മാനു ഷികബന്ധങ്ങൾ ശിഥിലങ്ങളായിട്ട്, യന്ത്രവുമായുള്ള ബന്ധത്തിൽ കൂടെയുള്ള പരസ്പരബന്ധം മാത്രം മനുഷ്യ നുണ്ടായി തീരുന്നതോടെയാണ് വർഗ്ഗസമരവും വിപ്ലവുമൊക്കെ സംജാതമാകുന്നത്. മാത്രമല്ല മനുഷ്യൻ മനുഷ്യ നായി ജീവിക്കണമെങ്കിൽ ഭൂമിയുമായി ഇടപെട്ട് കുറച്ചു സമയമെങ്കിലും ജോലിചെയ്യാതെ സാധ്യമല്ല. അത് നഗര ത്തിലെങ്ങനെ സാധിക്കും? അതുകൊണ്ട് നാഗരിക സംസ്ക്കാരം മാനുഷികമാകുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. ഈ വാദ മാണ് ഇന്നും വിനോബജിയെപ്പോലുള്ളവർ ഉന്നയിക്കുന്നത്.

ഗാന്ധിസത്തിന്റെ വിമർശകർ പറയുന്നത്, ഇതൊരു പിന്തിരിപ്പൻ ചിന്താഗതിയാണെന്നാണ്. മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ പുരോഗതിയുടെ ഒരു പടിയാണ് ശാസ്ത്രവിജ്ഞാനീയവും യന്ത്രവൽക്കരണവുമെന്നും അവ പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടി ക്കുന്നെങ്കിൽ അവയെ അഭിമുഖീകരിച്ച് മുമ്പോട്ട് പോവുകയല്ലാതെ, അവയെ ഭയന്ന് ശാസ്ത്രവും യന്ത്രവും വേണ്ടാ യെന്ന് പറയുന്നത് ഭോഷത്വമാണെന്നും അവർ വാദിയ്ക്കുന്നു.

ഇനിയും ഇന്ന് ഗാന്ധിജിയുടെ അനുയായികളെന്ന് അവകാശപ്പെടുന്നവരോട് ഒരു വാക്കു കൂടെ പറയുവാൻ ഞാൻ നിങ്ങളുടെ അനുവാദം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. നമ്മെ ഇന്ന് അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നം, ഇന്നത്തെ നമ്മുടെ പരിതസ്ഥിതിയിൽ ഗാന്ധി എതെല്ലാം ആദർശങ്ങൾക്കും മുല്യങ്ങൾക്കുംവേണ്ടി നിലകൊണ്ടിരുന്നുവോ

അവയെ എങ്ങിനെ നമുക്ക് പ്രാവർത്തികമാക്കുവാൻ കഴിയും എന്നുള്ളതാണ്.

അതായത് ഗാന്ധിജിയോട് നമുക്കിന്ന് ചെയ്യാവുന്ന ഏറ്റവും വലിയ അനീതി, ഗാന്ധിജി, ഗാന്ധിജി എന്നു പറഞ്ഞു കൊണ്ടു നടക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമത്തേയും ലിഖിതങ്ങളേയും മറപറ്റി സ്ഥാപിത താല്പര്യങ്ങളുടെ സംരക്ഷണയ്ക്കുവേണ്ടി മാത്രം അഹിംസ പ്രസംഗിച്ച്, കൊറാനും, ബൈബിളും, ഗീതയും വായിച്ച്, രാമനാമം ജപിച്ച് യഥാസ്ഥിതികത്വത്തിന്റെ സ്തുതിപാഠകരായിത്തീരുകയെന്നതാണ്. ഗാന്ധി ശിഷ്യന്മാർക്ക് ഇന്നു കടപ്പാടുള്ളത് ഒരു ഗാന്ധിയൻ മതമുണ്ടാക്കാനല്ല.

ഗാന്ധിയൻ കൾറ്റ്, ഗാന്ധിയൻ ഫണ്ടമെന്റലിസം, ഇവ രണ്ടും ഗാന്ധിയുടെ തത്വങ്ങൾക്കെതിരാണ്. അതായത് ഗാന്ധിജിയെ ഈശ്വരനായി കരുതി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപദാനങ്ങളെ പ്രകീർത്തിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബിംബത്തെ ആരാധിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ഗാന്ധിയൻ മതമുണ്ടാവുകയെന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിനെ വളരെ വേദനിപ്പിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും. ഗാന്ധിയൻ ഫണ്ടമെന്റലിസം എന്ന പ്രയോഗംകൊണ്ട് ഞാൻ വിവക്ഷിക്കുന്നത് ഗാന്ധിജിയുടെ ആപ്തവാക്യങ്ങളെ സത്യപ്രഖ്യാപനങ്ങളായി എടുത്ത് അദ്ദേഹം അങ്ങനെ പറയുവാനുണ്ടായ സാഹചര്യത്തേയും പശ്ചാത്തലത്തേയും കണക്കിലെടുക്കാതെ ആ പുണ്യപുരുഷന്റെ ചില വചനങ്ങളെ മാത്രം പശ്ചാത്തലത്തിൽ നിന്നു വേർപെടുത്തിയെടുത്ത് അക്ഷരംപ്രതി അനുസരിക്കുന്ന ഒരുതരം ഇമിറ്റേഷൻ ഗാന്ധിസം ഇന്ന് സേവാഗ്രാമിൽപ്പോലും കാണുവാൻ കഴിയും.

ഗാന്ധിജി ആരംഭിച്ച ആ ധാർമ്മിക പ്രസ്ഥാനത്തെ ഇന്നു നയിക്കുന്നത് അദ്ദേഹത്തോളം സ്വാതന്ത്ര്യ ബുദ്ധിയോ, ഭാവനാസമ്പത്തോ, സൃഷ്ട്യാത്മക ശക്തിയോ, ലോകപരിചയമോ ഇല്ലാത്ത കുറെ പുരോഹിതന്മാരാണ്. അവരെപ്പറ്റിപ്പറയുന്ന വിമർശനങ്ങൾ നാം കുറെ കാര്യമായി കണക്കിലെടുക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

1. സാമുദായിക ധർമ്മബോധമില്ലാതെ വ്യക്തിപരമായ ധർമ്മബോധം മാത്രം പുലർത്തുന്നു. അതായത് മാംസം ഭക്ഷിക്കാതിരിക്കുക, മദ്യപാനം ചെയ്യാതിരിക്കുക, പുകവലിക്കാതിരിക്കുക, ഗോവധവിരോധം എന്നിങ്ങനെയുള്ള നിഷേധാത്മകങ്ങളായ സദ്ഗുണങ്ങളെ വച്ചു പുലർത്തുന്നെങ്കിലും മനുഷ്യനെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്ന മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിക്ക് അവർ പലപ്പോഴും തുണ നില്ക്കുന്നുവെന്നാണ് ഗാന്ധിജിയുടെ ചില അനുയായികളെക്കുറിച്ചുള്ള പരാതി. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഗാന്ധിജിയെ അവർ യഥാർത്ഥമായി അനുകരിക്കുന്നില്ല. പാവപ്പെട്ടവന്റെ ഉന്നമനമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതലക്ഷ്യം. ബിർലായെയും മറ്റും അദ്ദേഹം പണം കറന്നെടുക്കാനുള്ള ശുപാർശകളായി കരുതിയിരുന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹം പൊതുവെ മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിക്കെതിരായിരുന്നു. ഗാന്ധിശിഷ്യന്മാർ ഇക്കാര്യത്തിൽ കുറെക്കൂടെ ഉറച്ച ഒരു നിലപാട് എടുത്തില്ലെങ്കിൽ ഗാന്ധിജിയുടെ പേരിന് കളങ്കമുണ്ടാക്കുകയായിരിക്കും അവർ ചെയ്യുന്നത്.

2. വർഗ്ഗീയതാബോധം അവരിൽ കുറെയൊക്കെ കാണുന്നുണ്ടെന്നും, വളരെ പരിമിതമായ ഒരു ലോകവീക്ഷണം മാത്രമാണ് അവർക്കുള്ളതെന്നും, അറബികളോടും മുസ്ലീം രാഷ്ട്രങ്ങളോടും, ഭാരതത്തിലും അയൽ രാജ്യങ്ങളിലുമുള്ള മുസ്ലീങ്ങളോട് ഗാന്ധിജി കാണിച്ചതുപോലെയുള്ള സന്മനോഭാവമൊന്നും അവർ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നില്ലെന്നും ഗാന്ധിസത്തെ ഹൈന്ദവമതത്തിന്റെ ഒരു വകുപ്പാക്കിയെടുക്കുവാൻ അവർ ശ്രമിക്കുന്നുമെന്നുമൊക്കെ ചില ഗാന്ധി ശിഷ്യന്മാരെപ്പറ്റി പരാതി കേൾക്കാറുണ്ട്. ഇതു ശരിയാണെങ്കിൽ തിരുത്തുവാൻ ഉടനെ ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ രാജ്യത്തെ ഹൈന്ദവേതര മതാനുയായികൾക്ക് തങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ കൂടുതൽ സ്ഥാനം നൽകേണ്ടയാവശ്യം ഗാന്ധിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിനുണ്ട്.

3. ഗാന്ധിയുടെ അനുയായികൾ പരസ്പരം യോജിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നില്ലെന്നും സേവാഗ്രാം പോലുള്ള ഒരു പുണ്യസ്ഥലത്ത് വെറും സ്വാർത്ഥവും സ്വാർത്ഥാധിഷ്ടിതവുമായ കലഹവുമാണ് നടമാടുന്നതെന്നും കാര്യങ്ങളൊന്നും നടക്കുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല വ്യാജവും വഞ്ചനയും ചാരവൃത്തിയും മൂലം മനഃസാക്ഷിയുള്ളവർക്കൊന്നും അവിടെ വേലചെയ്യാൻ സാധിയ്ക്കാതായിട്ടുണ്ടെന്നുമൊക്കെയുള്ള പരാതികളിൽ പരമാർത്ഥമുണ്ടോയെന്നതിനെക്കുറിച്ച് ഒരു പൊതുവന്വേഷണം ഉണ്ടാകേണ്ട കാലം അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു.

6. പ്രവർത്തനത്തിൽ കാര്യക്ഷമതയില്ലായ്ക എന്നൊരു പരാതിയും ഗാന്ധിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തെപ്പറ്റി പലപ്പോഴും കേൾക്കാറുണ്ട്. സേവാഗ്രാമിൽ വിപുലമായ തോതിൽ ആരംഭിച്ച പ്രവർത്തികൾ പലതും പരാജയപ്പെട്ടതിന്റെ ഒരു കാരണം കാര്യക്ഷമതയുടെ അഭാവമാണെന്നാണ് പലരും പറയുന്നത്. മഹാത്മജിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം എന്തു കാര്യവും സമയ ദുർവ്യയവും അലസതാമനോഭാവവും കൂടാതെ ഫലപ്രാപ്തിയിലെത്തിക്കുകയെന്നത് അദ്ദേഹത്തിന് നിർബന്ധമായിരുന്നു. സ്വത്തൊന്നുമില്ലാത്ത ഈ സ്വാമിയുടെ പ്രധാന സ്വത്തുക്കളിലൊന്ന് ഒരു ഘടികാരമായിരുന്നുവെന്ന വസ്തുത നമുക്ക് വിസ്മരിക്കത്തക്കതല്ല. ഇന്ന് ഈ സമയബോധവും കാര്യക്ഷമതയും ഭാരതത്തിൽ വീണ്ടെടുക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ഗാന്ധിയൻ പ്രസ്ഥാനം നേതൃത്വം നൽകേണ്ടതാണ്.

7. ത്യാഗത്തിനും ആപല്ക്കരങ്ങളായ പരീക്ഷണങ്ങൾക്കുമുള്ള സന്നദ്ധത ഗാന്ധി ശിഷ്യന്മാരിൽ വേണ്ടുന്നത്ര കാണുന്നില്ലെന്നും, ഗാന്ധിജിയെപ്പോലെ ഒരു ധാർമ്മിക സമരത്തിന് നേതൃത്വം കൊടുക്കുവാൻ തന്റെ ശിഷ്യന്മാർക്ക് സാധിക്കാത്തത്, ത്യാഗമനോഭാവത്തിന്റെയും വിപത്തുകളേയും എതിർപ്പിനേയും അഭിമുഖീകരിക്കുവാനുള്ള ശക്തിയുടേയും കുറവുകൊണ്ടാണെന്നും ചില വിമർശകർ പറയുന്നു. മുട്ടുമറയാത്ത മുണ്ടുമുടുത്ത് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സാമ്രാജ്യശക്തിയുടെ അധികാരകേന്ദ്രങ്ങളിൽ കയറിചെല്ലുവാൻ ഗാന്ധിക്കുണ്ടായിരുന്ന ആ ധാർമ്മിക ധീരത ഇന്ന് ലോകത്തിൽ പൊതുവെ വളരെ കാണുന്നില്ല. ഇങ്ങനെയുള്ള ആത്മധീരതയെ വീണ്ടെടുക്കുവാൻ നമുക്ക് സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഗാന്ധിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിന് ധാർമ്മികമായ അടിസ്ഥാനമുണ്ടാകുവാൻ പ്രയാസമാണ്.

ഈ മേൽപറഞ്ഞ ഏഴ് വിമർശനങ്ങളെ ഞാനുൾപ്പെടെയുള്ള ഇൻഡ്യൻ ജനതയെക്കുറിച്ച് പൊതുവേ പറയാ

വുന്നവയാണ്. പ്രത്യേകിച്ച് മതത്തിന്റെ പേരും പറഞ്ഞ് നടക്കുന്ന എന്നെപ്പോലെയുള്ളവരെക്കുറിച്ച് വിശേഷവിധിയായി ഈ കുറ്റങ്ങൾ ആരോപിക്കുവാൻ സാധിക്കും. ഞാൻ അവിടെയും ഇവിടെയും ഒക്കെ കേട്ടിട്ടുള്ള ചില പരാതികളെ ഇവിടെ എടുത്തുപറഞ്ഞത് ഗാന്ധിയൻ പ്രസ്ഥാനം സജീവമായ ഒരു ധാർമ്മിക ധീരതയോടെ മുമ്പോട്ടു പോയി കണ്ടാൽക്കൊള്ളാമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം കൊണ്ടു മാത്രമാണ്.

ഐൻസ്റ്റൈനല്ലേ ഗാന്ധിയെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞത് ഇത്ര ധർമ്മധീരനായ ഒരു മനുഷ്യൻ ജഡരക്തങ്ങളോടെ ഈ ഭൂമിയിൽ ജീവിച്ചിരുന്നുവെന്ന് വിശ്വസിക്കുവാൻ ഒരു കാലത്ത് പ്രയാസമായിത്തീരുമെന്ന്. ആർഷഭാരതത്തിലെ ഈ പുണ്യപുരുഷനെക്കുറിച്ച് അഭിമാനം കൊണ്ടതുകൊണ്ട് മാത്രമായില്ല. ആ രക്തസാക്ഷിമരണം വൃഥാവിലാകാതിരിയ്ക്കണമെങ്കിൽ അദ്ദേഹം നമ്മെ കാണിച്ചുതന്നിട്ടുള്ള ആ ധാർമ്മിക പന്ഥാവിൽ സഞ്ചരിപ്പാൻ കുറച്ചു പേരെങ്കിലും ഈ ഭാരതഭൂമിയിലുണ്ടാവണം.

പ്രസംഗം നിർത്തട്ടെ. എന്നാൽ പ്രവൃത്തി ആരംഭിപ്പാൻ നമുക്ക് സാധിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ. അതാണിന്ന് ബാപ്പുജിയുടെ ആഹ്വാനം.